МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Облік і оподаткування»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **10 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **32%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

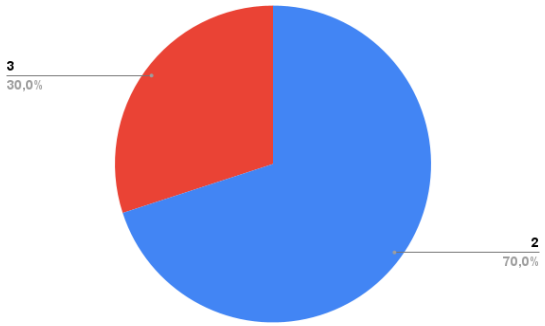

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

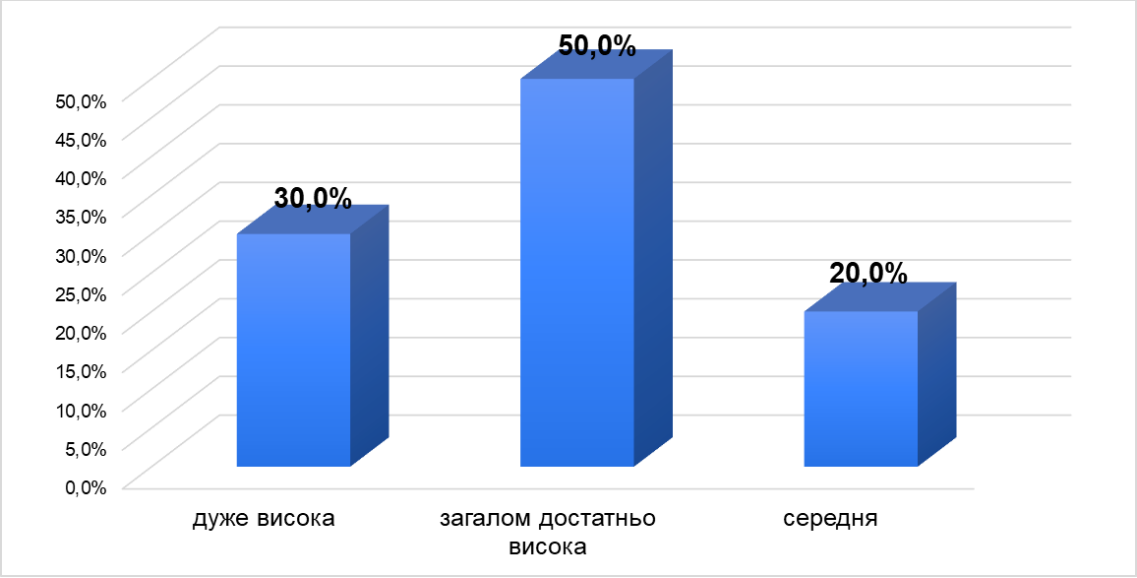

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 30% та «загалом достатньо висока» 50%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

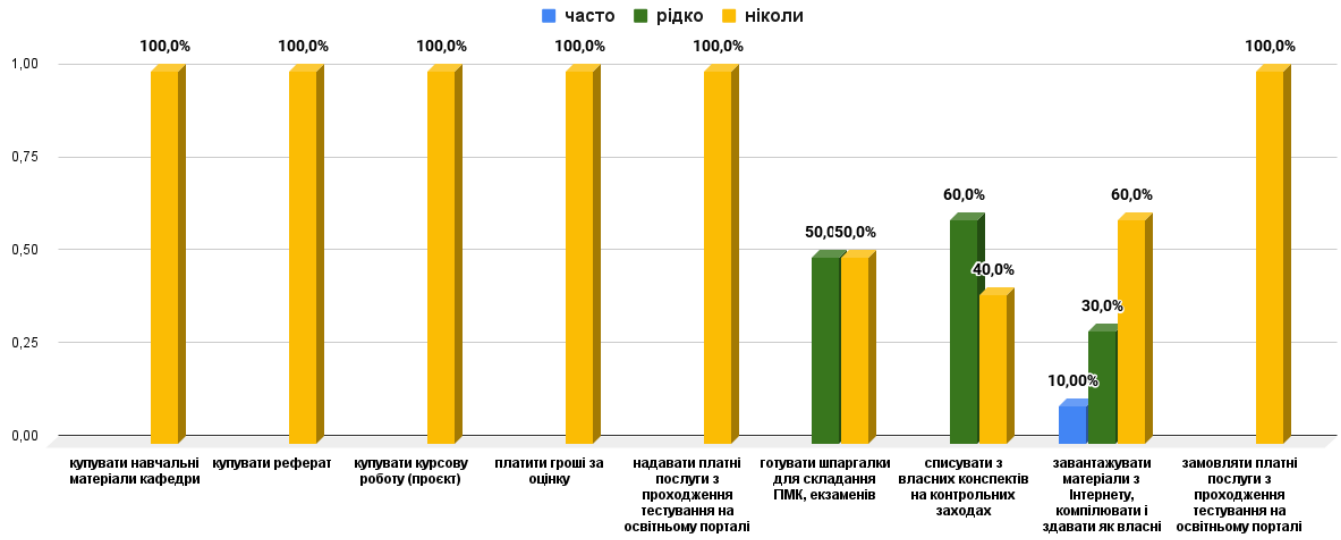

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 83,3% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (50%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (60%); «часто» і «рідко» завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (10% та 30% відповідно).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було

запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

– для того, щоб отримати потрібну оцінку;
– для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
– для того, щоб не робити особисто реферат;
– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **7 (70%)** з **10** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 7 респондентів (100%: 5 респ. – 2 курсу, 2 респ. – 3 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 90% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

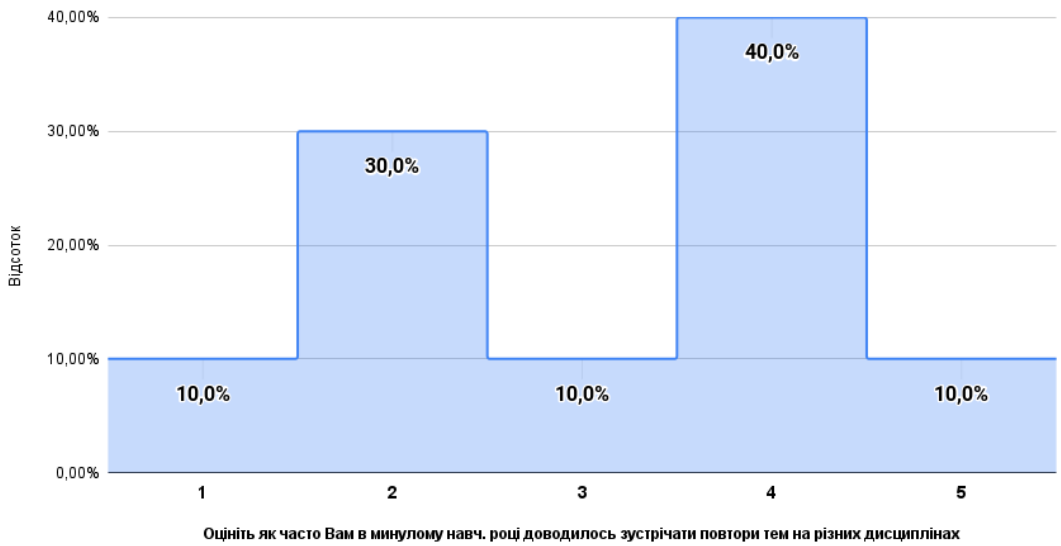

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 10% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 30% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли, що доводилось 10%, не доводилось 80% та важко відповісти 10% (рис. 7).

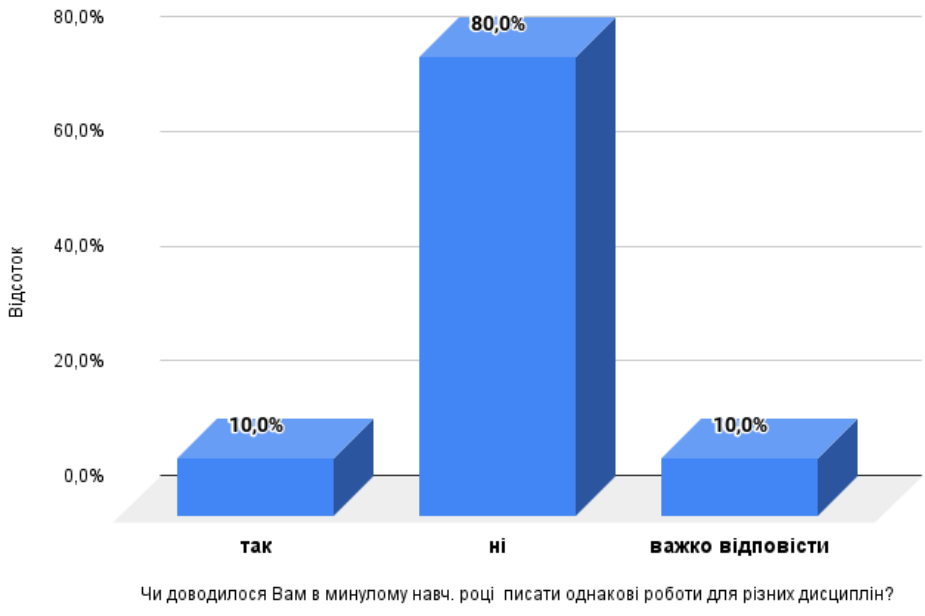

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»* 60% респондентів відповіли, що не доводилось, та 40%, відповідно, «так» (рис. 8).

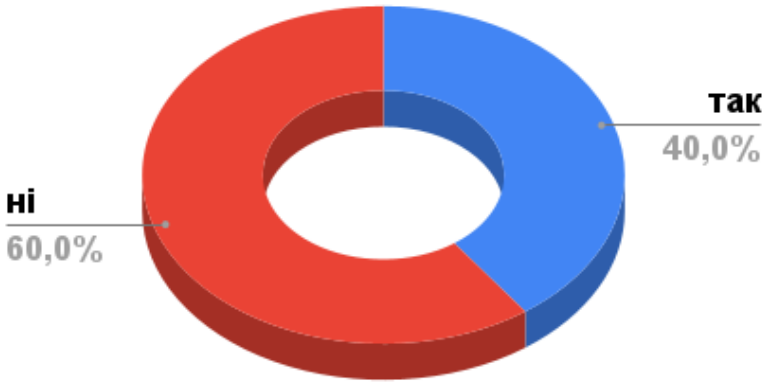

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 90% як «помірне навантаження» та 10% «вкрай надмірне» (рис. 9).

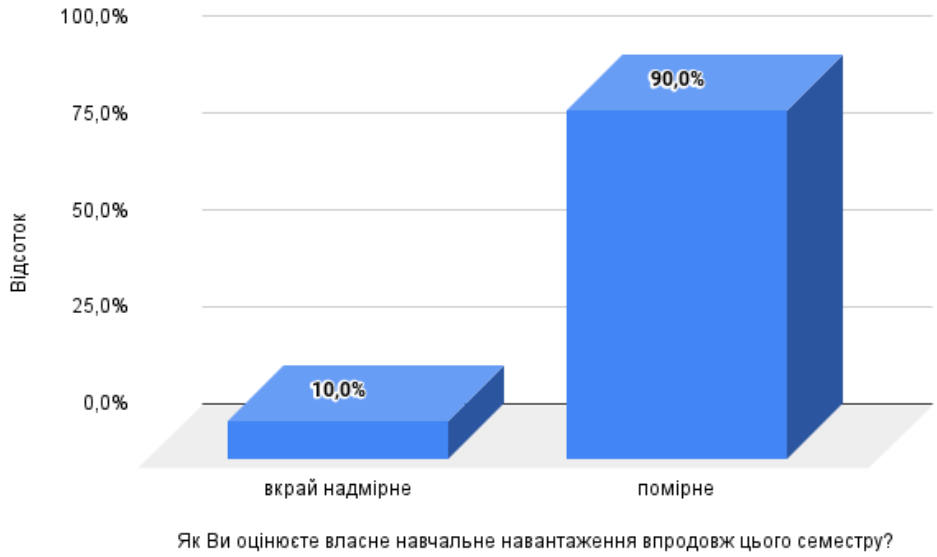

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

В університеті діє Кодекс честі https://cutt.ly/h4VNVxz, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють і навчаються в університеті. З метою запобігання недоброчесності та необ'єктивності оцінювання контрольних заходів в ТДАТУ діє Антикорупційна програма ТДАТУ https://cutt.ly/JwxmTc74 та Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу в ТДАТУ. Дотримання політики академічної доброчесності забезпечують створені в університеті структурні підрозділи. Освітній процес в ТДАТУ

регламентований Положенням про організацію освітнього процесу у ТДАТУ імені Дмитра Моторного https://cutt.ly/x4CGFxt. Також в ТДАТУ діють інші документи, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти https://cutt.ly/i4VBpa4, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату https://cutt.ly/T4VBfBC, накази ректора університету про боротьбу з корупцією.

За підсумками проведеного моніторингу 32 % респондентів прийняло участь у моніторингу оцінювання академічної доброчесності за ОП «Облік і оподаткування» за підсумками літньої сесії 2023-2024 навчального року, зокрема здобувачі 2 (70%) та 3 (30%) курсів.

В процесі аналізу моніторингу було зосереджено увагу на наступних складових:

1) Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» показав, що аналіз якості освіти в ТДАТУ на високо-достатньому рівні (30 % та 50 % відповідно).

2) Рівень корупції в університеті оцінено 100 %, як «ні, не стосується зовсім».

3) В середньому 83,3 % респондентів засвідчили, що недоброчесність в університеті не здійснювали. Але, слід відмітити, що динаміка відповідей респондентів, що вказали «часто» і «рідко» списували з власних конспектів на контрольних заходах (60%); «часто» і «рідко» - готували шпаргалки для складання заліків, екзаменів, ПМК (50%); «рідко» - завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали, як власні (10%) все ще присутня, порівняно з минулим періодом, але має тенденцію до зменшення. На такі дії респондентів спонукало та ж сама потреба - отримати потрібну оцінку (100%: 5 респ. – 2 курсу, 2 респ. – 3 курсу).

4) «часто» (40%) та «дуже часто» (10%) в даному опитуванні респонденти реагували на питання щодо повторення тем в розрізі різних дисциплін порівняно з минулим навчальним роком, на що доречно зосередити увагу, враховуючі постійний моніторинг складових освітніх компонент в розрізі тематики різних навчальних дисциплін. В свою чергу 80 % респондентів не писали однакові роботи в межах різних дисциплін, що є позитивним результатом.

5) Вагомої уваги продовжує набувати питання «*Чи доводилося Вам в цьому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?», бо аж* 60 % респондентів відповіли, що не доводилось, та 40 %, відповідно, «так», що на 33% більше та менше відповідно даних показників, порівнюючи з моніторингом опитування респондентів, що був проведений в 1 семестрі 2023-2024 навч. року за анкетою: «Академічна доброчесність».

6) 90 % респондентів вважають навчальне навантаження «помірним», в той час, як для 10 % воно «вкрай надмірне», що було досягнуто шляхом аналізу навчального навантаження та його покращення шляхом впровадження елементів методів формальної й інформальної освіти, посилення практичної складової.

З урахування даних моніторингу та рішення засідання робочої групи ОП «Облік

і оподаткування» пропонується:

- продовжити оновлення і виправлення інформації в гугл-таблицях обов'язкових освітніх компонент та дисциплін за вибором здобувача відповідно до робочих програм діючого навчального року з залученням гаранта, завідувачів кафедр, ведучих викладачів;
- збільшити періодичність та систематичність проведення куратором, відділом моніторингу якості освітньої діяльності університету проведення семінарів-зустрічей щодо академічної доброчесності у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ТДАТУ;
- на початку освітнього процесу кожного року для проведення зимової та літньої сесій на кожній освітній компоненті у вкладці на освітньому порталі зробити вкладку-пам'ятку здобувачу щодо академічної доброчесності в межах дисципліни та загалом освітнього процесу університету;
- на підставі змін Закону України «Про вищу освіту» № 842 від 13.06.2024р. провести семінари щодо дотримання норм академічної доброчесності.

Гарант ОП «Облік і оподаткування»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, к.е.н., доцент Анна КОСТЯКОВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР